

Självständigt arbete (15 hp)

Författare		Program/Kurs
Isabelle Robertsson		OP SA 16–19
Handledare		Antal ord: 11 603
Charlotta Friedner Parrat	Beteckning	Kurskod
		1OP415
TAKTISKA FRAMGÅNGAR UTAN SEGER		
EN TEORIKONSUMERANDE STUDIE OM ARGENTINAS TAKTISKA FRAMGÅNGAR UNDER FALKLANDSKRIGET		
ABSTRACT:		
<p>This paper examines how Argentina's tactical successes during the Falklands war can be understood by analysing through two of the principles of war namely, concentration of forces and surprise. Previous research on the Falklands war tends to analyse the war through the entire 74-day period or through special disciplines such as history or politics. Therefore, this study was undertaken to obtain a deeper understanding on how an inferior party can achieve tactical successes even if they are defeated in the war.</p>		
<p><i>HMS Sheffield</i> and <i>Atlantic Conveyor</i> where both struck by the Argentinian Exocet-missiles and foundered during the war. These two particular incidents are evidence of the tactical successes for Argentina during the war, even if they were defeated. These events affected and shocked the British Task Force and knowledge regarding how they achieved tactical success is important for future warfare. The principles of war are theories explained in many states' doctrines to explain warfare and are therefore relevant to use as theoretical framework in this study.</p>		
<p>The analytical results reveal that the tactical success can be perceived as the theory of surprise, although the theory of concentration of forces can partially explain it. The result contributes to existing research by adding a deeper understanding regarding the situations and conclusions, which can be drawn and that are relevant to studies of this nature, to improve future warfare capability for an inferior party in a conflict.</p>		
Nyckelord:		
Falklandskriget, Argentina, taktiska framgångar, kraftsamling, överraskning		

Innehållsförteckning

1	INLEDNING	3
1.1	PROBLEMFÖRMULERING	3
1.2	FORSKNINGSÖVERSIKT	4
1.3	SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNING	9
1.4	AVGRÄNSNINGAR.....	10
1.5	DISPOSITION.....	10
2	TEORI	11
2.1	MOTIVERING AV VALD TEORI.....	11
2.2	MOTIVERING AV TEORETIKER	12
2.3	KRAFTSAMLING.....	13
2.4	ÖVERRASKNING	14
2.5	SAMMANFATTNING AV TEORI	16
2.6	OPERATIONALISERING OCH ANALYSVERKTYG.....	18
3	METOD	20
3.1	FORSKNINGSDESIGN.....	20
3.2	METOD FÖR DATAINSAMLING.....	22
3.3	MATERIALDISKUSSION.....	23
3.4	FORSKNINGSETISKA ÖVERVÄGANDEN	24
4	ANALYS.....	26
4.1	SAMMANFATTNING AV FALKLANDSKRIGET.....	26
4.2	<i>HMS SHEFFIELD</i>	26
4.3	<i>ATLANTIC CONVEYOR</i>	29
4.4	SAMMANSTÄLLNING AV ANALYSEN.....	32
5	AVSLUTNING.....	33
5.1	BESVARANDE AV FRÅGESTÄLLNING.....	33
5.2	DISKUSSION	33
5.2.1	<i>Resultat</i>	33
5.2.2	<i>Teori- och metoddiskussion</i>	34
5.3	RELEVANS FÖR YRKESUTÖVNING	35
5.4	VIDARE FORSKNING.....	36
6	LITTERATUR OCH REFERENSFÖRTECKNING	37
6.1	ARTIKLAR	37
6.2	LITTERATUR	37
6.3	ÖVRIGA KÄLLOR.....	39

1 Inledning

Våren 1982 utbröt ett av de märkligaste krigen hittills i Storbritanniens historia.¹ Falklandsöarna utanför Argentina hade sedan 1700-talet varit en koloni som genom åren hamnat i flera olika länders besittning.² Öarna, 7000 distansminuter från Storbritannien, kom att hamna i centrum våren 1982 efter att Argentina den 2 april invaderat den brittiska ögruppen.³ Den sittande presidenten i Argentina var i början av 1980-talet hotad av militärjuntan vilka tog makten i december 1981 och planerna för att återta Falklandsöarna påbörjades.⁴ I Storbritannien hade landet nyligen återhämtat sig från en ekonomisk kris. Falklandskriget skulle bli ytterligare en prövning för premiärministern Margaret Thatchers och hennes parti.⁵ När den första militära styrkan gick mot Falklandsöarna hade Storbritannien inte räknat med de kommande riskerna. Många trodde att det var en tillfällig politisk kris och att styrkan skulle återvända när politikererna nått en överenskommelse med Argentina.⁶ Vilket visade sig felaktigt då styrkorna inte återvände förrän efter kriget.

Kriget som följde resulterade i att Argentina den 14 juni kapitulerade.⁷ Storbritannien var det land som mot alla odds segrade och bevisade för omvärlden att deras vapen och ledningsförmågan var av högsta kvalitet.⁸ Även om Argentina var den förlorande parten i kriget var det flera händelser under kriget som kan ses som taktiska framgångar för Argentina. Argentina lyckades sänka sex brittiska fartyg och ytterligare tio blev satta ur stridbart skick.⁹ Det ter sig därmed lämpligt att studera hur den förlorande parten lyckades nå relativt stora taktiska framgångar i ett krig som få trodde skulle bryta ut mellan två reguljära styrkor.

1.1 Problemformulering

Forskningsproblemet som denna undersökning avser studera är trots att Argentina hade ett geografiskt övertag men till numerären färre styrkor än Storbritannien, lyckades Argentina

¹ Max Hastings, *Slaget Om Falklandsöarna*, ed. Simon Jenkins and Kjell Waltman (Viken: Viken : Utg. för Svenskt Militärhistoriskt Bibliotek av Replik, 2005). 9.

² Ibid. 17–18.

³ Ibid. 82–83.

⁴ Ibid. 65–66.

⁵ Lawrence Freedman, *The Official History of the Falklands Campaign. Vol. 2, War and Diplomacy* (London: London : Frank Cass, 2005). 18.

⁶ Ibid. 20.

⁷ Hastings, *Slaget Om Falklandsöarna*. 435.

⁸ Ibid. 9.

⁹ Ibid. 402.

flertalet gånger nå taktiska framgångar under Falklandskriget. Framgångarna ledde inte till någon strategisk vinst för Argentina men deras taktiska vinster, exempelvis sänkningen av *HMS Sheffield* och *Atlantic Conveyor*, vilka kommer ligga till grund för denna uppsats, var för Storbritannien förluster som var påtagliga och kännbara.¹⁰ Falklandskriget är studerat från flera olika discipliner exempelvis historia och internationella relationer. Det finns även studier som faller inom den krigsvetenskapliga disciplinen. De studier som genomförts avhandlar främst kriget på ett övergripande plan och studerar inte specifika händelser. Tidigare forskning som presenteras nedan visar på att studierna oftast utgår ifrån ett specifikt ämne, bland annat ledningsförmågan på operativ och strategisk nivå eller hur specialförbanden nyttjades under kriget.¹¹ Studierna representerar främst det brittiska perspektivet. Däremot finns det en avsaknad av studier som hanterar Argentinas taktiska framgångar utifrån ett krigsvetenskapligt perspektiv. Genom att studera enskilda taktiska händelser utifrån ett teoretiskt perspektiv ökar förståelsen för dagens men även framtidens krigföring.

Det som presenteras ovan är motivet till att genomföra studien utifrån ett inomvetenskapligt perspektiv. Att studera ett historiskt fall utifrån en teori kan öka förståelsen för det enskilda fallet och även till viss del förutsäga framtida utveckling av krig och krigföring utan att dra alltför vidsträckta slutsatser. Krig och krigföring utan teori menar Widén och Ångström kan leda till att krig styrs utifrån ryggmärgskänslor, fördomar samt obeprövade antaganden och ogiltiga orsakssamband.¹² Utomvetenskapligt motiveras forskningsproblemet med att det är relevant att studera historiska händelser för att lära om hur befintliga resurser kan nyttjas för att nå störst operativ effekt i dagens krigföring.

1.2 Forskningsöversikt

Detta avsnitt syftar till att redovisa befintlig forskning med anknytning till det problemområde som tidigare presenterats. Valet av artiklar är baserat på att Falklandskriget ska vara centralt i respektive artikel. Artiklarna härstammar från olika vetenskapliga discipliner vilket visar på att det är ett välstuderat krig. Det innebär även att forskningsöversikten belyser Falklandskriget utifrån andra ämnen än krigsvetenskap. Under sökandet av dokumenterad forskning utifrån det

¹⁰ Sandy Woodward, *One Hundred Days : The Memoirs of the Falklands Battle Group Commander*, ed. Patrick Robinson, Fully rev. (Hammersmith, London: Hammersmith, London : HarperCollins, 2003). 411.

¹¹ Se 1.2 Forskningsöversikt.

¹² Jerker Widén and Jan Ångström, *Militärteorins Grunder* (Stockholm: Stockholm : Försvarsmakten, 2005). 288.

presenterade problemområdet har inga studier angående det identifierats, vilket stärker behovet av denna undersökning.

Den första artikeln, skriven av Andrea Roxana Bellot, summerar händelseförloppet under Falklandskriget och studien syftar till att analysera det politiska misslyckandet i att förhindra en väpnad konflikt. Bellot inleder med att redogöra för en historisk bakgrund angående vem som anses ha upptäckt öarna och hade dem i besittning först; den diskussionen är än idag inte löst mellan länderna.¹³ Vidare redogör Bellot för anledningarna till att länderna valde att gå i krig och belyser de nationella kriserna Storbritannien och Argentina upplevde. Kriget kunde därmed skapa en ”vi mot dem”- känsla i respektive nation och genom detta förena opinionen.¹⁴ Slutsatserna är att de internationella fredsplanerna som presenterades genom medlingsuppdrag i internationella fora och av andra nationer inte ledde till framgång på grund av suveränitetsfrågan. Bellot menar att frågan om Falklandsöarna är av symboliskt intresse för de båda nationerna och att en lösning på frågan inte finns inom räckhåll. Däremot är ett nytt krig osannolikt.¹⁵

Artikeln som Bellot skrivit summerar, på ett övergripande plan, de viktigaste händelserna kring Falklandskriget utifrån ett politiskt perspektiv samt utifrån den väpnade konflikten. Kritiken mot Bellots studie är att det brittiska perspektivet får större utrymme, även om det argentinska perspektivet delvis presenteras. Bellots studie bidrar med ett politiskt, men även ett historiskt, perspektiv på Falklandskriget vilket är ett viktigt område att studera för att lära av historien. Jonas Harvards skriver även han om det politiska perspektivet under Falklandskriget men studerar istället världsoinionen under Falklandskriget och relationen mellan politiken och massmedia.¹⁶ Genom att studera massmedias påverkan över politiken i Storbritannien analyserar Harvard, likt Bellot, krigets uppkomst samt de politiska besluten som togs.¹⁷ Kritiken mot Harvards studie är främst att det enbart är Storbritanniens perspektiv som studeras, när det argentinska perspektivet hade varit ytterligare en vinkel på hur världsoinionen påverkade politiken under kriget.

¹³ Andrea Roxana Bellot, “The Malvinas/Falklands War (1982): Pacific Solutions for an Atlantic Conflict,” *Coolabah* 10, no. 1 (2013): 20–30. 20–21.

¹⁴ *Ibid.* 25.

¹⁵ *Ibid.* 27–28.

¹⁶ Jonas Harvard, “War and ‘World Opinion’: Parliamentary Speaking and the Falklands War,” *Parliamentary History* 35, no. 1 (2016): 42–53. 51.

¹⁷ *Ibid.* 42–43.

Till skillnad från Bellots och Harvards artiklar skriver Steven Paget om ett krigsvetenskapligt område. Artikeln presenterar den förändrade synen och lärdomarna om *Naval gunfire support* (NGS)¹⁸ som Falklandskriget bidrog till.¹⁹ Den förändrade framtidssynen på vapen och det förändrade omvärldsläget i och med Kalla kriget ledde till att NGS var omdebatterat under slutet av 1970-talet. Detta trots att NGS haft en framgångsrik roll under både andra världskriget och Koreakriget.²⁰ Paget använder Falklandskriget som fall för att analysera vikten av NGS. En operation som särskilt belyser vikten av NGS var *Operation Paraquet* när Storbritannien återtog South Georgia.²¹ Artikeln tar även upp begränsningar med utnyttjandet av NGS. Fartygen hade andra uppgifter att lösa till sjöss än att understödja amfibie- och markförband och de var även sårbara för luftangrepp vilket begränsade nyttjandet till nattetid.²² Avslutningsvis belyser Paget vikten av att lära av historiska händelser och inte glömma bort de förmågor som användes.²³

Alastair Finlan genomför en studie som beskriver och analyserar ett specifikt förband utifrån den taktiska nivån. I Finlans studie är det de brittiska specialförbandens roll under Falklandskriget som studeras. Finlan inleder artikeln med att förklara konceptet bakom specialförbanden. Studien syftar till att studera deras roll i ett konventionellt krig och Falklandskriget är ett oväntat val, men specialstyrkorna hade en viktig roll för avgörandet mot Argentina. Tillsammans med de övriga styrkorna lyckades de med amfibieoperationer, de första sedan andra världskriget.²⁴ Underrättelser från specialförbanden bidrog även till strategisk framgång för Storbritannien och de hade en betydande roll för utgången av kriget. Efter kriget har ett flertal lärdomar framkommit och en av de viktigaste var att insatser med specialförband behöver koordineras mer för att undvika olyckor, en lärdom som ledde till inrättandet av gemensamt huvudkontor för specialstyrkorna. Avslutningsvis sammanfattar Finlan studien med att påstå att specialstyrkornas roll i framtiden kommer vara den främsta i konflikter.²⁵

¹⁸ Ett motsvarande svenskt begrepp existerar inte. NGS används från fartyg för att främst understödja amfibie- och landoperationer.

¹⁹ Steven Paget, "Under Fire: The Falklands War and the Revival of Naval Gunfire Support," *War in History* 24, no. 2 (2017): 217–35.

²⁰ Ibid. 218–220.

²¹ Ibid. 225.

²² Ibid. 230.

²³ Ibid. 235.

²⁴ Alastair Finlan, "British Special Forces in the Falklands War of 1982," *Small Wars & Insurgencies* 13, no. 3 (2002): 75–96. 55.

²⁵ Ibid. 92–94.

Genom att studera specifika händelser på djupet ökar förståelsen för den roll respektive funktion eller specifika förband hade under kriget. De historiska detaljerna som lyfts från olika händelser i Finlans artikel stärker argumentet om deras betydande roll. Pagets studie är intressant utifrån ett teknologiskt perspektiv och hur NGS var användbart under Falklandskriget. Det ökar förståelsen inte enbart för NGS som vapensystem utan även förståelsen för hur operationerna under kriget var framgångsrika. De båda artiklarna visar hur ett avgränsat område kan ge värdefulla kunskaper om krigföring utifrån ett historiskt perspektiv. Det stärker syftet med att genomföra denna undersökning i och med att de båda studierna enbart studerar Storbritanniens agerande. En studie utifrån Argentinas förmågor skulle likt de båda studierna bidra med lärdomar från historiska händelser vilket ger viktiga insikter, för dagens och framtidens krigföring.

På liknande sätt bidrar även Stephen Prince artikel om Storbritanniens nyttjande av C2 (command and control)²⁶ under Falklandskriget mellan den strategiska och operativa nivån med ytterligare ett synsätt. Studien syftar till att analysera C2 inom två olika områden. Det första är interaktionen mellan politiska och militära beslutsfattare. Det andra området är operationer med sammansatta stridskrafter.²⁷ Prince redogör därefter för Storbritanniens nyttjande av C2 utifrån ett historiskt perspektiv.²⁸ Falklandskriget visar enligt Prince, på hur operationsnivån och den strategiska nivån påverkar varandra avseende C2. Detta exemplifieras och analyseras genom olika händelser under kriget, exempelvis sänkningen av *General Belgrano*. Prince skriver även kort om Argentinas C2 och beskriver den som ineffektiv där beslutsfattarna oftast fokuserade på problem och risker med att genomföra operationer. I motsats till den argentinska, fungerade den brittiska ledningsstrukturen över förväntan. Relationen mellan de olika beslutsfattarna, premiärminister och styrkecheferna fungerade också genom att de visade sympati för varandra och upprätthöll ständigt kontakt.²⁹ Slutsatsen som Prince redogör för är att genom att kunna tillhandahålla, utveckla och anpassa C2 möjliggörs ytterligare förutsättningar för att man förblir överlägsen sin motståndare.³⁰

Artikeln studerar ett ämne som är relevant för alla konflikter. Den historiska skildringen bidrar till förståelsen för C2 utifrån ett historiskt perspektiv. Syftet med artikeln är inte att studera

²⁶ Begreppen översätts inte på svenska men betydelsen kan motsvara ledning och kontroll.

²⁷ Stephen Prince, "British Command and Control in the Falklands Campaign," *Defense & Security Analysis* 18, no. 4 (2002): 333–49. 333-334.

²⁸ Ibid. 334-338.

²⁹ Ibid. 344.

³⁰ Ibid. 326.

Argentinas C2 men en djupare jämförelse mellan nationerna hade varit intressant då det hade ökat förståelsen för hur vitalt C2 var under konflikten samt skillnader nationerna emellan. Studien kan även kritiseras för att inte inkludera den taktiska nivån utifrån ett C2 perspektiv. I och med att nivåerna stundom är svåra att särskilja skulle ett taktiskt perspektiv kunna bidra med viktiga insikter som påverkar de övriga nivåerna.

James S. Corum skriver om Argentinas flygvapens agerande under Falklandskriget och redogör för olika händelseförlopp.³¹ Syftet med artikeln är att studera Argentinas taktiska och operationella effektivitet utifrån de luftburna enheterna. Flertalet perspektiv inkluderas, bland annat hur den argentinska juntans strategiska beslut påverkade flygoperationerna samt problem med befäl på operationsnivån och effekten på operationer utifrån förberedelser före kriget.³² Corum presenterar ett antal lärdomar från Falklandskriget utifrån de båda parternas perspektiv. En av britternas främsta lärdomar var att ha radar med lång räckvidd för att upptäcka luftburna mål på ett tidigt stadium. Argentinas främsta lärdom var att hantera skammen från ett nederlag.³³ Trots de förutsättningar Argentina hade lyckades dess flygvapen leverera över förväntan.³⁴

Studien som presenterats ovan är ytterligare ett sätt att studera Falklandskriget utifrån ett specifikt område. Corum redogör kortfattat för de historiska händelserna med *HMS Sheffield* och *Atlantic Conveyor* och beskriver vad som hänt utifrån de problemområden som presenterades i artikeln.³⁵ Dock sker ingen analys av händelserna utifrån ett teoretiskt perspektiv och händelseförloppen presenteras endast i stora drag. Det stärker motivet till att genomföra denna undersökning då den kommer att bidra med en teoretisk förklaring till Argentinas framgångar vid de två specifika tillfällena.

Rodolfo Pereyra analyserar flygoperationer under Falklandskriget utifrån Clausewitz klassiska idéer om krigföring.³⁶ Idéerna, som är av filosofisk karaktär, konstruerades för över 150 år sedan och slutsatsen är att idéerna än idag kan anses gällande för väpnade konflikter.³⁷ Pereyras

³¹ Dr. James S Corum, "Argentine Airpower in the Falklands War: An Operational View. (Features)," *Air & Space Power Journal* 16, no. 3 (2002): 59. 59-77.

³² Ibid. 60.

³³ Ibid. 70.

³⁴ Ibid. 73.

³⁵ Ibid. 69, 72.

³⁶ Rodolfo Pereyra, "Clausewitz and the Falkland Islands Air War," *Air & Space Power Journal* 20, no. 3 (2006): 111. 111-119.

³⁷ Ibid. 119.

skriver att syftet med undersökningen är att belysa Falklandskriget utifrån några av idéerna som är omtalade i Clausewitz *Om Kriget*. Detta för att uppnå ökad förståelse för händelserna utifrån ett annat perspektiv. Det resulterar även i att undersöka om principerna som militära ledare baserar sina beslut på är giltiga än idag. Argentina som gentemot Storbritannien var underlägsen med avseende på teknologi och vapensystem, lyckades trots det genomföra operationer med ett framgångsrikt resultat.³⁸

Studien är intressant av den anledningen att den enbart studerar teorin om de filosofiska idéerna utifrån flygstridskraften. Vidare sker ingen analys av enskilda taktiska händelser på en djupare nivå, vilket skulle ha ökat förståelsen ytterligare. Detta är inte något som Pereyra själv anser bör genomföras men syftet som presenteras i studien visar på betydelsen av att genomföra likande undersökningar. Avsaknaden av studier om specifika taktiska händelser under Falklandskriget visar på en forskningslucka, vilket denna uppsats avser att fylla.

Falklandskriget har också studerats tidigare vid Försvarshögskolan, men studenterna har främst fokuserat på att genomföra teoriprovande fallstudier med Falklandskriget som ett av de valda fallen. I dessa studier är det främst Storbritanniens agerande som har studerats.³⁹ Denna uppsats fyller därmed forskningsluckan om att studera taktiska framgångar från specifika händelser under Falklandskriget utifrån Argentinas agerande. Det bidrar med en ökad förståelse för hur enskilda taktiska händelser kan få en betydande roll även om det inte genererar en övergripande seger.

1.3 Syfte och frågeställning

Utifrån forskningsöversikten som tidigare presenterats är syftet med denna uppsats att med en teorikonsumerande ansats förklara Argentinas taktiska framgångar i Falklandskriget. Detta görs genom att studera empirin utifrån teorin om två av krigföringens grundprinciper, kraftsamling och överraskning, som anses vara universella och tidlösa.⁴⁰ Teorin om principerna sammanställs utifrån olika teoretikers syn för att få en djupare förståelse av respektive princip. Det underliggande syftet är att med ett teoretiskt perspektiv bidra till att fylla den identifierade

³⁸ Ibid. 111–112.

³⁹ Exempelvis: Söderholm, J., *Falklandskriget: Det moderna sjökriget*, Försvarshögskolan, 2016.

Rehn, O., *Äldre militärteoriers relevans i nutida sjökrigföring – En fallstudie på Falklandskriget 1982*, Försvarshögskolan, 2017.

Furugård, A., *Principen om överraskning – en daterat tanke i modern marin krigföring?* Försvarshögskolan, 2017.

⁴⁰ Widén and Ångström, *Militärteorins Grunder*. 119–120.

forskningsluckan om Falklandskriget, att förklara hur Argentina lyckades sänka några av Storbritanniens viktiga fartyg.

Undersökningens frågeställning är:

Hur kan Argentinas taktiska framgångar under Falklandskriget förklaras utifrån principerna om kraftsamling och överraskning?

1.4 Avgränsningar

Uppsatsen avser att studera två specifika händelser under Falklandskriget där Argentina lyckades sänka två viktiga fartyg för Storbritannien: *HMS Sheffield* och *Atlantic Conveyor*. En historisk skildring av Falklandskriget kommer inte att ges, då det inte är syftet med uppsatsen. De valda händelserna kommer att studeras utifrån den taktiska nivån. Däremot kan såväl strids-teknisk som strategisk nivå inkluderas med anledning av att de har en påverkan på den taktiska nivån. Den teoretiska avgränsningen till att enbart nyttja två av krigföringens grundprinciper motiveras med att möjliggöra att nå djupet avseende respektive princip.

1.5 Disposition

Uppsatsen är disponerad utifrån fem kapitel. Kapitel *ett* redogör för bakgrunden samt undersökningens problemformulering, syfte och frågeställning. I forskningsöversikten presenteras studier om Falklandskriget och kapitlet avslutas med att presentera undersökningens avgränsningar. I kapitel *två* presenteras arbetets teoretiska grund. Två av krigföringens grundprinciper kraftsamling och överraskning diskuteras utifrån fyra teoretiker för att få en djupare förståelse för respektive princip. Kapitlet avslutas med att redogöra för operationaliseringen av teorin. Arbetets valda metod presenteras i kapitel *tre* och ligger till grund för hur arbetet genomförs. I kapitlet förs en diskussion om vald metod, forskningsetiska överväganden, material och källkritik för att undersökningen ska genomsyras av transparens. I kapitel *fyra* presenteras en sammanfattning av det valda fallet och därefter sker en analys utifrån teorin, vilket resulterar i ett resultat som ligger till grund för att svara på forskningsfrågan. I det avslutande kapitlet, kapitel *fem*, besvaras frågeställningen och därefter sker en diskussion om resultatet samt vald metod. Avslutningsvis presenteras undersökningens relevans för officersprofessionen och förslag på vidare forskning.

2 Teori

Detta kapitel syftar till att presentera den valda teorin som används för att studera och analysera Falklandskriget. Inledningsvis beskrivs och motiveras valet av kraftsamling och överraskning som grundprinciper för vald teori samt valet av teoretiker. Därefter presenteras teoretikernas syn på kraftsamling och överraskning. Avslutningsvis sker en operationalisering av teorin och ett analysverktyg presenteras.

2.1 Motivering av vald teori

Krigföringens grundprinciper har sedan de introducerades bidragit med försök att ta fram riktlinjer om hur krigföring bör genomföras för att uppnå seger.⁴¹ J.F.C Fuller menar att likt andra vetenskaper som har betydande lagar såsom gravitationslagen och evolutionen har även krig och krigföring sina principer. Vidare tar han upp debatten om hur många principer som finns innan han presenterar åtta som han menar gäller för allt, så väl boxning som krigföring.⁴² Att studera ett modernt marint sjöslag utifrån teorier om dessa skapar möjligheter för dagens officerare att förstå principerna från en historisk kontext vilket även ökar förståelsen för nyttjandet av dem idag.

Valet att undersöka Falklandskriget utifrån de två principerna om kraftsamling och överraskning motiveras av att de genom historien funnits med i flertalet nationers doktriner.⁴³ Det innebär att de har haft en betydande roll för krigföring genom tiderna. Innebörden av kraftsamling som princip är idag omdebatterad medan överraskning är en princip som fortfarande anses vara betydelsefull.⁴⁴ Att använda principerna för att förstå Argentinas framgångar motiveras med att de idag nyttjas i doktriner, likt Försvarsmaktens.

Försvarsmakten syn på principerna inom marinen finns listade i *Taktikreglemente för marinstridskrafterna (TRM I(A))* och benämns Marinkrigföringens grundprinciper, där kraftsamling och överraskning är två av principerna.⁴⁵ Kraftsamling beskrivs som en framgångsfaktor som i tid och till område kan möjliggöra framgång i strid. Det syftar även till att skapa lokal,

⁴¹ Ibid. 119.

⁴² John F. C. Fuller, *The Reformation of War* (New York: New York : Dutton & company, 1923). 27–28.

⁴³ Widén and Ångström, *Militärteorins Grunder*. 125.

⁴⁴ John Morgan and Anthony Mc Ivor, “Rethinking the Principles of War,” *United States Naval Institute. Proceedings* (Annapolis, 2003). 34–38, 35.

⁴⁵ Försvarsmakten, *Taktikreglemente för Marinstridskrafterna 2010, TRM I (A)*, Stockholm: Försvarsmakten, 01–22.

temporär överlägsenhet. Stridande enheter kan vara utspridda så länge deras insatser kan samlas i tid och rum för att ge en lokal och temporär överlägsenhet. Överraskning beskrivs som en princip som har haft stort moraliskt inflytande i marinen. Resultatet av överraskning kan leda till något större än det förväntade och alla möjligheter att överraska en motståndare ska därför tas, likväl som alla åtgärder ska vidtas för att förhindra att själv bli överraskad.⁴⁶ En tydligare definition av principerna är inte relevant för denna undersökning. Det är istället variabler inom respektive princip som är intressant. De variabler som identifieras utifrån teorierna sammanställs avslutningsvis i detta kapitel.

Kritiken som förs mot krigföringens grundprinciper generellt är främst hur de ska tolkas, som regelverk för krigföring eller som riktlinjer.⁴⁷ Deras innebörd och förklaringsvärde är även kritiserat utifrån att de anses vara oprecisa, vilket kan vara en anledning som gör att de än idag lever kvar i doktriner.⁴⁸ Undersökningen syftar inte till att pröva teoriernas giltighet utan använda dem för att förklara Argentinas taktiska framgångar. Genom att utnyttja flertalet teoretikers syn på principerna nås en djupare förståelse för principernas innebörd.

2.2 Motivering av teoretiker

Valet av de fyra teoretikerna baseras på att samtliga är välkända militärteoretiker, material finns tillgängligt och att de inkluderat de båda principerna i sina skrifter. De representerar även skilda historiska tidsepoker. Genom att inkludera föregångsmännen för principerna inkluderas det som var grundläggande vid deras tillkomst. Det innebär även att det kan finnas en viss diskrepans mellan teoretikernas syn, vilket bidrar till en djupare förståelse för de mellanliggande variablerna. *Sun Zi* anses vara en inflytelserik strateg från 500-talet f.Kr. och urfadern till tankar om principer för krigföring och är därmed en viktig teoretiker att inkludera.⁴⁹ *Antoine Henri de Jomini* är en av de teoretiker som har bidragit med viktiga tankar om krigföring och som är betydande än idag.⁵⁰ *J.F.C Fuller* skrev sitt verk om krigföring efter första världskriget vilket ger en modern syn på krigföring.⁵¹ *John M. Collins* har valts utifrån att han är verksam än idag.

⁴⁶ Försvarsmakten, *TRM 1 (A)*, 01–21.

⁴⁷ Widén and Ångström, *Militärteorins Grunder*. 121.

⁴⁸ *Ibid.* 143.

⁴⁹ Zi Sun, *Sun Zis Krigskonst*, 2. uppl. (Stockholm: Stockholm : Operativa institutionen, Försvvarshögskolan, 1999). XI-XII.

⁵⁰ Peter Paret, Gordon Alexander Craig, and Felix Gilbert, *Makers of Modern Strategy : From Machiavelli to the Nuclear Age* (Princeton, N.J.: Princeton, N.J. : Princeton University Press, 1986). 143.

⁵¹ Fuller, J. F. C., *The reformation of war*, Dutton & company, New York, 1923.

2.3 Kraftsamling

Sun Zis tankar om krigföring och framgång i krig presenteras i hans verk *Krigskonst*.⁵² I kraftsamling är inte individen det centrala. För en skicklig befälhavare är det istället den samlade styrkan genom flera individer som påverkar striden.⁵³ Om motståndaren tvingas formera sina styrkor okoncentrerat är denna splittrad, vilket innebär att motståndaren är svag överallt. Genom att koncentrera egna styrkor och genomföra attacken mot denna splittrade motståndare uppnås kraftsamling.⁵⁴ Att koncentrera egna styrkor är viktigt även vid numerär underlägsenhet då det ökar möjligheterna för en bättre utgång i striden.⁵⁵ Som anfallare eller försvarare är en framgångsfaktor att splittra motståndaren och se till att denne förblir splittrad, för om motståndaren är enad ökar möjligheterna för denne att avancera.⁵⁶

Antoine Henri de Jomini har en fundamental princip som ligger till grund för all krigföring som han beskriver genom fyra punkter. Punkterna syftar till att förflytta massan kraftsamlat, försöka splittra en kraftsamlad motståndare samt genom en planerad och samordnad attack slå mot en avgörande punkt där motståndaren inte är beredd. De egna styrkorna ska inte enbart kastas mot den avgörande punkten utan det ska finnas en planering och ett syfte med genomförandet.⁵⁷ Jomini beskriver detta ytterligare genom att argumentera för att användandet av indirekt eld ska ske kraftsamlat mot den avgörande punkten.⁵⁸ När styrkorna är jämlika menar Jomini att det är viktigt att kunna koncentrera egna styrkor för att möjliggöra för befälhavaren att snabbt kunna samordna ett försvar eller anfall. Om kraftsamlingen av egna styrkor i samlad formation uppnås, ökar möjligheterna att få motståndaren splittrad. Är en part underlägsen i storlek ska kraftsamlingen istället ske mot någon av motståndarens ytterkanter och inte mot den centrala punkten.⁵⁹

J.F.C Fuller beskriver att förutsättningarna för att kunna kraftsamla innebär en förflyttning. Antingen en fysisk förflyttning av styrkan och materiella ting eller förändring av idéer. Att förändra idéer menar Fuller är svårare än att förflytta en styrka fysiskt. Den centrala idéen i en

⁵² Sun, *Sun Zis Krigskonst*.

⁵³ Ibid. 51–53.

⁵⁴ Ibid. 61–63.

⁵⁵ Ibid. 111.

⁵⁶ Ibid. 136–137.

⁵⁷ Antoine-Henri de Jomini, *The Art of War*, ed. Horace E Cocroft, Reformatted (Rockville, MD: Rockville, MD : Arc Manor, 2007).

⁵⁸ Ibid. 239.

⁵⁹ Ibid. 249–250.

styrka är doktriner och reglementen. Dessa måste vara baserade på krigföringens grundprinciper och anpassade för att vara effektiva i olika uppkomna situationer. Doktriner och reglementen är grunden för att en befälhavare ska kunna kraftsamla en styrka. Genom århundranden har koncentration handlat om den maximala överlägsenheten av numerären vid en avgörande punkt. Fuller anser att detta inte längre är gällande som en generell regel utan bör ersättas med överlägsenhet av moral, vapen, medel för förflyttning och skydd. Utan att göra avsteg på vapenverkan möjliggör även färre soldater som är kraftsamlade på slagfältet att en ökad säkerhet kan uppnås för dem.⁶⁰

John M. Collins beskriver principen om kraftsamling som möjligheten att kraftsamla mot motståndarens svaga punkt och genom detta forcera fram en avgörande situation i slaget. Detta oavsett om den svaga punkten är mot exempelvis geografiska platser eller mjuka värden. Den part som har initiativet och förbereder sig för att kraftsamla mot ett valt mål har fördelarna på sin sida. Den andra parten måste därmed lägga energi på att förbereda sig på oförutsägbara händelser. Collins menar även att om en styrka är kvantitativt eller kvalitativt underlägsen möjliggör en kraftsamling mot motståndaren att denne distraheras och splittras. Resultatet av att genomföra detta exemplifieras genom att insurgenter och motståndsrörelser uppnått betydande resultat genom att agera på detta sätt.⁶¹

2.4 Överraskning

Sun Zis tankar om överraskning beskrivs främst genom att ett anfall bör genomföras där motståndaren i tid och rum inte är förberedd. För att uppnå detta är det viktigt att planen inte avslöjas.⁶² Den skicklige anfallaren genomför ett anfall genom att agera snabbt och nyttja oförutsedda manövrar.⁶³ Segern vinnas genom oförutsägbara drag och den som behärskar konsten att överraska får obegränsat med möjligheter att vinna.⁶⁴ Genom att hålla anfallsplatsen hemlig tvingas motståndaren att förbereda sig överallt vilket resulterar i en utspridd motståndare som får svårare att försvara sig.⁶⁵ För att uppnå överraskning bör flera aspekter behärskas, allt från planering till strid. En annan aspekt som Sun Zi anser viktig för att uppnå överraskning är

⁶⁰ Fuller, *The Reformation of War*. 33–35.

⁶¹ John M Collins, *Military Strategy : Principles, Practices, and Historical Perspectives*, ed. Robert C Kingston, First edit (Washington, District of Columbia : Potomac Books, 2002). 82-83.

⁶² Sun, *Sun Zis Krigskonst*. 11.

⁶³ Ibid. 59,137.

⁶⁴ Ibid. 45–47.

⁶⁵ Ibid. 63.

underrättelseverksamhet. Underrättelser skapar möjligheter att inhämta information om motståndaren samt vilseleda denna med felaktiga uppgifter.⁶⁶

Till skillnad från den fundamentala principen om kraftsamling, beskriver Antoine Henri de Jomini överraskning som en viktig del för att besegra en motståndare på taktisk nivå.⁶⁷ Överraskning består inte enbart av att slå en motståndare när denne är oförberedd utan det handlar lika mycket om att göra något oförutsägbart. Detta kan exemplifieras med att överraska en sovande trupp eller genom att nyttja en annan väg och överraska en förberedd trupp. Det handlar om att genomföra en planerad attack innan motståndaren hinner möta den. Att ta tillvara varje tillfälle för att överraska motståndaren är av lika stor vikt som att förhindra en överraskande motattack.⁶⁸

J.F.C Fuller har likt sin princip om kraftsamling även en princip om överraskning. Fuller menar att bristande säkerhet eller en felaktig tolkning av principen om säkerhet direkt leder till överraskning. I och med att överraskning som princip främst har en psykologisk påverkan är det svårt att mäta den. Historien har visat att överraskning kan baseras på olika områden. Dessa områden är överlägsenhet av mod, rörelse, skydd, vapen och taktik. Att på något sätt uppnå överlägsenhet tar tid. Även om överraskning kan lyckas med rätt förutsättningar ökar möjligheterna att nå större framgångar om man förbereder sig under fredstid. Däremot kommer den som har föreställningen om att nästkommande krig kommer vara likt det förra, bli överraskad.⁶⁹ Även sekretess kring vapnens natur är grunden för att uppnå taktisk överraskning som i sin tur är det centrala för att segra.⁷⁰

Överraskning beskrivs av John M. Collins som en princip vilken möjliggör framgång även om det inte är givet. Sekretess, hastighet, bedrägeri, desinformation, originalitet och mod är faktorer som Collins listar vilka kan generera resultat över förväntan i förhållande till ansträngningen. Motståndarens reaktion behöver inte resultera i chock utan en försenad motattack kan vara tillräcklig för att överraskning ska anses lyckad. Överraskning kan även uttrycka sig genom distraktion och splittring vilket försvårar för motståndaren att inneha initiativen. Collins menar även att överraskning som inte har orsakats av militären, exempelvis politiska händelser

⁶⁶ Ibid. 171–173.

⁶⁷ Jomini, *The Art of War*. 52.

⁶⁸ Ibid. 154–155.

⁶⁹ Fuller, *The Reformation of War*. 37–38.

⁷⁰ Ibid. 128–129.

kan få konsekvenser som påverkar militären.⁷¹ Vidare beskriver Collins att överraskning kan ske genom teknologisk överraskning. Vilket innebär användandet av ny materiel som ger nya förmågor utan att motståndarens underrättelseanalytiker förväntat sig det.⁷²

2.5 Sammanfattning av teori

Teorin som presenterats ovan sammanställs i denna del för att nå djupet av respektive princip. De mellanliggande variablerna som identifieras och som presenteras nedan är identifierade hos majoriteten av teoretiker. Det innebär att variabler exkluderats från undersökningen då det på ett övergripande plan inte anses vara gällande för principen. Kritiken mot att inte inkludera samtliga variabler är att den eventuella utveckling som skett för respektive princip inte kommer tas i beaktan till fullo. Däremot kan vissa tendenser synas. Variablerna förberedelser och planering är identifierade hos majoriteten av teoretikerna men kommer att exkluderas i undersökningen då det empiriska materialet inte redogör för de delarna. De två variablerna går till viss del in i andra variabler exempelvis i kunskap om *avgörande punkt* och *sekretess* vilket är ytterligare en anledning att inte inkludera dem i analysen. Sammanställningen av teoretikerns syn presenteras i en tabell vilken förklaras djupare efteråt.

Tabell 1: Mellanliggande variabler för kraftsamling

Mellanliggande variabler	Sun Zi	Antoine-Henri de Jomini	J.F.C Fuller	John M. Collins
Förberedelser		Återfinns	Återfinns	Återfinns
Koncentrerad styrka	Återfinns	Återfinns	Återfinns	
Kunskap om avgörande punkt	Återfinns	Återfinns	Återfinns	Återfinns
Splittra motståndaren	Återfinns	Återfinns		Återfinns
Kraftsamla vapenverkan		Återfinns	Återfinns	Återfinns

⁷¹ Collins, *Military Strategy : Principles, Practices, and Historical Perspectives*. 83.

⁷² *Ibid.* 224.

Koncentration av egna styrkor är centralt för de tre äldre teoretikerna. Sun Zi menar att en splittrad part anses vara svag överallt. Jomini menar att en samordning inom den egna, koncentrerade styrkan är viktigt för att snabbt kunna agera. Fuller anser att detta är genomförbart med hjälp av doktriner och reglementen. Däremot är Fuller kritisk till giltigheten för regeln, han ger däremot uttryck för den vilket resulterar i att den anses gällande som faktor. Samtliga teoretiker anser att kunskap om en avgörande punkt är viktigt. Sun Zi uttrycker detta implicit genom att en motståndare som är splittrad är svag överallt och då ska ett anfall genomföras där.

Vad en avgörande punkt är definieras inte av någon av teoretikerna. Det kan således både vara i tid och rum. Fuller är den enda teoretikern som inte uttrycker att en splittring av motståndaren anses viktigt utifrån principen om kraftsamling. Collins menar att kraftsamling mot en motståndare möjliggör att denne blir distraherad och splittrad. Sun Zi är den enda teoretikern som inte redogör för kraftsamling av vapenverkan. De övriga tre skriver det explicit. Det ska antingen ske mot ett valt mål eller central punkt. Jomini menar även att en underlägsen motståndare kan genomföra detta men då är en ytterkant mer gynnsam.

Tabell 2: Mellanliggande variabler för överraskning

Mellanliggande variabler	Sun Zi	Antoine-Henri de Jomini	J.F.C Fuller	John M. Collins
Planering	Återfinns	Återfinns	Återfinns	
Underrättelser	Återfinns	Återfinns	Återfinns	Återfinns
Sekretess	Återfinns		Återfinns	Återfinns
Rörelse	Återfinns	Delvis	Återfinns	Återfinns
Originalitet	Återfinns	Återfinns	Återfinns	Återfinns

Underrättelser är enligt Sun Zi viktigt för att uppnå överraskning och är den teoretiker som uttrycker detta tydligast. Däremot skriver de andra teoretikerna ut det indirekt genom exempelvis Jominis beskrivning att agera innan motståndaren är beredd eller som Fuller beskriver att under fred förbereda sig för att kunna möta en motståndare. Det kräver underrättelser om motståndarens förmågor. Samtliga teoretiker utom Jomini belyser vikten av sekretess genom

att hålla planen hemlig och Collins specificerar det ytterligare genom sekretess om vapens tekniska förmågor. Jomini är den enda som inte uttryckligen skriver om vikten av att manövrera snabbt. Däremot exemplifierar han rörelse med att överraskning kan uppnås genom att ta en annan väg. Samtliga teoretiker skriver något om originalitet, som uppnås genom strävan att genomföra något oförutsägbart, använda ny materiel men även att kunna tänka att ett krig inte kommer te sig som sist.

2.6 Operationalisering och analysverktyg

Denna del av kapitlet syftar till att tilldela teorin operationella indikatorer som möjliggör att analysera empirin utifrån teorin. Operationalisering har en betydande roll för resultatet. Den teoretiska definitionen samt de operationella indikatorerna ska överensstämma med varandra för att uppnå god begreppsvaliditet och för att en korrekt analys ska kunna genomföras.⁷³ Detta uppnås genom att systematiskt studera det som avses studeras och minimera de systematiska felen.⁷⁴ Undersökningen syftar inte till att studera principernas giltighet utan syftar till att förklara händelserna utifrån dem, om de existerar och i sådant fall beskriva hur. Analysverktyget som presenteras nedan används för att analysera empirin vilket presenteras senare i kapitel fyra.

⁷³ Peter Esaiasson et al., *Metodpraktikan : Konsten Att Studera Samhälle, Individ Och Marknad*, 5., [rev.] (Stockholm: Stockholm : Wolters Kluwer, 2017). 56–58.

⁷⁴ *Ibid.* 64.

Tabell 3: Analysinstrument

Oberoende variabler:	Mellanliggande variabler:	Operationella indikatorer:
Kraftsamling	1. Koncentrerad styrka	Hur formerade Argentina egna enheter inför insatsen?
	2. Kunskap om avgörande punkt	Vilken kunskap fanns om vad som skulle kunde vara den avgörande punkten?
	3. Splittra motståndaren	På vilket sätt genomfördes försök att splittra motståndaren?
	4. Kraftsamla vapenverkan	Hur genomfördes vapeninsatsen?
Överraskning	5. Underrättelser	Vilken information fanns om brittiska enheter?
	6. Sekretess	Vilka åtgärder vidtogs för att hålla insatsen hemlig?
	7. Rörelse	Hur nyttjades hastighet och manövrar för att genomföra insatsen?
	8. Originalitet	Användes ny teknik och/eller nya taktiska tillvägagångssätt vid insatsen?

3 Metod

Detta kapitel redogör för vald forskningsdesign, metod för insamling av data och en diskussion förs angående material, källkritik samt forskningsetiska överväganden. Metoden är av betydelse för uppsatsen då det är den som härleder hur problemet ska lösas samt genererar möjligheten att svara på forskningsfrågan.⁷⁵

3.1 Forskningsdesign

Forskningsdesignen är avgörande för hur undersökningen ska genomföras.⁷⁶ Undersökningen är teorikonsumerande då syftet är att förklara Argentinas taktiska framgångar i Falklandskriget. Det innebär att det är Falklandskriget som står i centrum för undersökningen och med hjälp av existerande teorier samt mellanliggande variabler förklara vad det var som hände.⁷⁷ Analysverktyget som presenterades ovan utnyttjas för att kunna analysera empirin. För att uppnå god intern validitet är det viktigt att det som ska mätas i analysen är det som undersöks. Det ställer även krav på att den teoretiska definitionen stämmer väl överens med de valda operationella indikatorerna.⁷⁸ Behovet av att generalisera resultatet till andra fall, är till skillnad från en teoprövande studie, inte i fokus vilket innebär att det inte finns några stora ambitioner att uppnå hög extern validitet.⁷⁹ Istället är det de givna mellanliggande variablerna, i denna undersökning härledda från principerna kraftsamling och överraskning, som används för att förklara det specifika fallet.⁸⁰

För att genomföra en teorikonsumerande studie av ett historiskt slag är strategin om fallstudier att föredra. Fallstudier möjliggör insikter om händelser på djupet genom att söka förklaringar i vad som hände men även förklara varför något inträffat.⁸¹ Undersökningen avser inte att generalisera resultatet utan redogöra för hur Argentinas taktiska framgångar kan förklaras. I denna undersökning är sänkningarna av *HMS Sheffield* och *Atlantic Conveyor* valda, då de

⁷⁵ Ann-Marie Ekengren and Jonas Hinnfors, *Uppsatshandbok : [Hur Du Lyckas Med Din Uppsats]*, ed. Jonas Hinnfors, 2., [rev.] (Lund: Lund : Studentlitteratur, 2012). 71.

⁷⁶ Esaiasson et al., *Metodpraktikan : Konsten Att Studera Samhälle, Individ Och Marknad*. 84.

⁷⁷ Ibid. 42.

⁷⁸ Ibid. 57.

⁷⁹ Ibid. 59.

⁸⁰ Ibid. 89.

⁸¹ Martyn Denscombe, *Forskningshandboken : För Småskaliga Forskningsprojekt Inom Samhällsvetenskaperna*, 3., rev. o (Lund: Lund : Studentlitteratur, 2016). 91–93.

representerar två olika fartygstyper samt att de som genomförde insatserna tillhörde samma division.⁸² Det möjliggör att kartlägga de kausala mekanismer/mellanliggande variablerna utifrån olika händelser men som har en viktig gemensam nämnare, att de som genomförde insatserna troligtvis har liknande förutsättningar avseende exempelvis utbildning och taktik.

Undersökningen syftar till att förklara taktiska framgångar vilket innebär att det antas finnas ett orsakssamband. Antagandets görs utifrån det som tidigare presenterats om krigföringens grundprinciper i teoridelen, att de anses leda till framgång i krig. De oberoende variablerna *kraftsamling och överraskning* ska förklara den beroende variabeln *Argentinas taktiska framgångar i Falklandskriget*.⁸³ Detta illustreras med figuren nedan. Relationen mellan dessa variabler möjliggör att undersöka och pröva om det finns något samband mellan variablerna.⁸⁴ Det möjliggör att föra en diskussion om huruvida *kraftsamling och* men även *eller*, *överraskning* kan förklara den beroende variabeln. Mellan de oberoende variablerna och den beroende variabeln finns ett antal mellanliggande variabler, även kallade kausala mekanismer.⁸⁵

De kausala mekanismerna, i denna uppsats benämnda mellanliggande variabler, är de som kan svara på *varför* det finns ett samband mellan de oberoende och den beroende variabeln, vilket möjliggör för en djupare förståelse för sambandet dem emellan. Genom att kartlägga *om* de mellanliggande variablerna var närvarande vid Argentinas insatser och i sådant fall utreda *hur* kan förståelsen för sambandet mellan de oberoende, mellanliggande och beroende variablerna öka.⁸⁶ Om de mellanliggande variablerna var närvarade, kan de förklara hur Argentinas agerande innebar taktiska framgångar på ett djupare plan än enbart principerna om *kraftsamling* och *överraskning*. De operationella indikatorerna som presenterades i föregående kapitel *syftar* till att tydliggöra vad som studeras och analyseras utifrån händelserna. Svaren på de operationella indikatorerna presenteras tematiskt i analysen. Nedan presenteras en figur för att förtydliga det antagande om orsakssambandet.

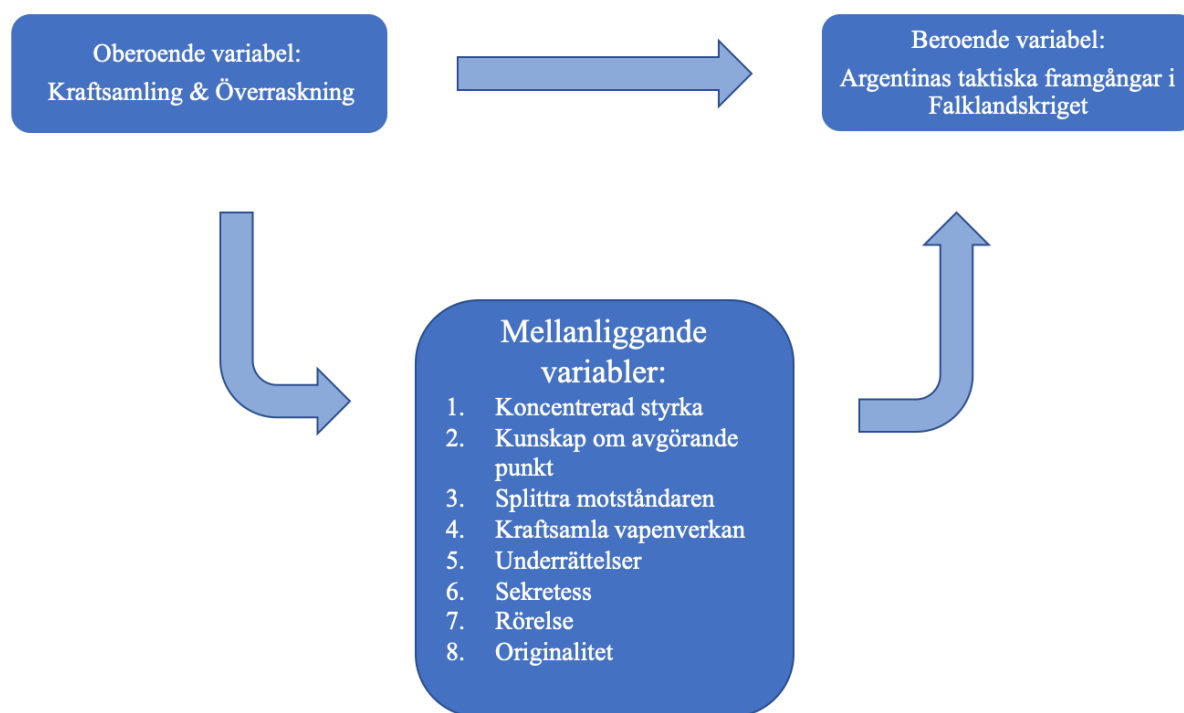
⁸² Santiago Rivas, *Wings of the Malvinas : The Argentine Air War over the Falklands* (Ottringham: Ottringham : Hikoki Publications, 2012). 244.

⁸³ Esaiasson et al., *Metodpraktikan : Konsten Att Studera Samhälle, Individ Och Marknad*. 52–53.

⁸⁴ Ibid. 52.

⁸⁵ Ibid. 82–83.

⁸⁶ Ibid. 79–83.

Figur 1. Förklaring av relation mellan variablerna.

3.2 Metod för datainsamling

Dokumentär forskning använder dokument likt böcker och artiklar för insamling av material och är den metod som används i denna undersökning. Dokumenten som används utnyttjas för att de är belägg för något, i detta fall Falklandskriget. Vidare stannar inte den dokumentära forskningen vid att enbart studera det som står skrivet utan även en tolkning av materialet kan förekomma för att söka efter det dolda.⁸⁷ Tolkingen genomförs utifrån den kvalitativa ansatsen vilket innebär att en bearbetning och tolkning av materialet sker.⁸⁸ De fördelar som dokumentär forskning medger är att materialet är beständigt och tillgängligt från bibliotek samt internet, vilket ökar möjligheten att replikera en undersökning. Den kritik som riktas mot dokumentär forskning är att trovärdigheten, tolkningar av dokumenten och syftet med framtagandet av materialet kan vara tidskrävande att utläsa och analysera.⁸⁹

⁸⁷ Denscombe, *Forskningshandboken : För Småskaliga Forskningsprojekt Inom Samhällsvetenskaperna*. 319.

⁸⁸ Asbjørn Johannessen and Per Arne Tufte, *Introduktion till Samhällsvetenskaplig Metod*, ed. Per Arne Tufte and Geije Johansson, 1. uppl. (Malmö: Malmö : Liber, 2003). 69.

⁸⁹ Denscombe, *Forskningshandboken : För Småskaliga Forskningsprojekt Inom Samhällsvetenskaperna*. 338–339.

I och med att Falklandskriget är en historisk händelse är en observation av händelsen inte möjlig. Att genomföra intervjuer med en förstahandskälla är ett fördelaktigt alternativ för att nå en djupare förståelse av händelser. På grund av tidsaspekten från fallet kan uppfattningen om händelserna ändrats och därmed ge felaktig information. Därmed är dokumentära källor det alternativ som är användbart i denna undersökning med motivering enligt det som presenterats ovan. Källorna som i denna uppsats är grunden för empirin kommer att studeras utifrån det framtagna analysverktyget vilket grundar sig på operationaliseringen av teorin. För att uppnå hög reliabilitet behöver empirin studeras noggrant och systematiskt för att undvika osystematiska fel.⁹⁰ I nästa avsnitt presenteras en diskussion om valt material för undersökningen då även en källkritisk diskussion förs.

3.3 Materialdiskussion

Det empiriska materialet som ligger till grund för denna undersökning består av böcker som återberättar det historiska fallet. Vid val av material är de fyra kriterierna om källkritik, äkthet, oberoende, samtidighet och tendens av vikt att ta i beaktande.⁹¹ Falklandskriget är som tidigare nämnts ett välstuderat krig, vilket ställer krav på att eftersträva ett källkritiskt förhållningssätt till det valda materialet. Framförallt är det händelserna som är intressanta vilket innebär att källor av analyserande karaktär har uteslutits.

Sir Lawrence Freedmans bok om Falklandskriget är en sekundärkälla men Freedman har genomfört omfattande intervjuer och insamling av material av primärkällor från såväl det politiska som militära perspektivet. Freedman själv skriver om problematiken med att genomföra intervjuer när lång tid passerat med hänsyn till kriteriet om samtidighet.⁹² Det argentinska perspektivet är till viss del inkluderat för att ge en rättvis berättelse av händelserna. Genom att genomföra triangulering av flertalet källor anses äktheten för det som skrivs hög. Avseende kriterierna om oberoende och tendens har Freedman beaktat dessa väl genom att återberätta händelserna på ett transparent sätt.

För att möjliggöra en triangulering av källorna för empirin har primärkällor även nyttjats. Sandy Woodward, befäl över den brittiska styrkan, har i sin bok skrivit om kriget och inkluderat

⁹⁰ Esaiasson et al., *Metodpraktikan : Konsten Att Studera Samhälle, Individ Och Marknad*. 64.

⁹¹ *Ibid.* 288.

⁹² Freedman, *The Official History of the Falklands Campaign. Vol. 2, War and Diplomacy*. XXI-XXVI.

egna dagboksanteckningar från kriget.⁹³ Avseende kriteriet om samtidighet är detta väl uppfyllt likväl som äkthet. Däremot ska dagboksanteckningar stärkas med en oberoende källa. Max Hasting var korrespondent i expeditionsstyrkan och skrev tillsammans med Simon Jenkins, som var kvar i Storbritannien, om deras upplevelser.⁹⁴ Deras berättelse om kriget är en primärkälla men även en sekundärkälla på grund av att de inkluderar andra källor för att beskriva händelserna. Till skillnad från Woodward skrev de boken först efter kriget men kriteriet om samtidighet anses ändå godtagbart.

För att uppnå syftet med undersökningen är empiri från Argentinas sida ett krav. Martin Middlebrook har i sin bok intervjuat individer som närvarade under kriget från den argentinska sidan.⁹⁵ Samtidigheten för boken är godtagbar och kriteriet om äkthet uppfylls. Santiago Rivas redogör för Falklandskriget utifrån Argentinas perspektiv och specifikt flygvapnet,⁹⁶ vilket är intressant för denna undersökning. Rivas har genomfört omfattande intervjuer med piloterna som genomförde insatserna mot Storbritannien. Det går inte att tyda när intervjuerna är genomförda men boken publicerades först 2010. Det innebär att kriteriet om samtidighet är vagt men det kan däremot stärkas med hjälp utav trianguleringen. Avseende äkthet är det godtagbart med hänsyn till att de beskriver insatserna detaljerat.

De senaste fyra presenterade källorna ovan är baserade på intervjuer eller med personer som medverkat under kriget. Det innebär att ett kritiskt förhållningssätt behövs avseende kriterierna om oberoende och tendens. De intervjuer som skedde relativt nära kriget kan vara felaktiga på grund av sekretess alternativt att en part ville förmedla en annan bild av kriget vilket kan innebära att händelserna inte förmedlades fullständigt. Det innebär att samtliga av de fyra källorna kan vara beroende och presentera ett tendensiöst resonemang som i undersökningen ska tas i beaktan.

3.4 Forskningsetiska överväganden

Denna undersökning studerar ett historiskt fall utifrån hur Argentina nådde taktiska framgångar vilket innebär att våldsanvändning studeras. Utifrån ett forskningsetiskt perspektiv är det

⁹³ Woodward, *One Hundred Days : The Memoirs of the Falklands Battle Group Commander*.

⁹⁴ Hastings, *Slaget Om Falklandsöarna*.

⁹⁵ Martin Middlebrook, *The Fight for the "Malvinas" : The Argentine Forces in the Falklands War* (London: Viking, 1989).

⁹⁶ Rivas, *Wings of the Malvinas : The Argentine Air War over the Falklands*.

viktigt att ta hänsyn till etiken när det direkt påverkar människor, som exempelvis vid genomförandet av intervjuer eller experiment. Även om denna undersökning inte hämtar empiri utifrån intervjuer eller experiment kan undersökningen och resultatet påverka människors förståelse och uppfattning om våldsanvändning.⁹⁷

Undersökningen genomsyras av ett etiskt förhållningssätt vilket innebär att undersökningen ska genomföras systematiskt utifrån de valda variablerna och det valda fallet. Resultatet får inte gynnas på förhand på grund av avsiktliga val. Det ställer även krav på transparens för vad det är som undersöks för att forskningsresultatet inte ska vara beroende av forskarens åsikter eller förutfattade meningar.⁹⁸

⁹⁷ Johannessen and Tufte, *Introduktion till Samhällsvetenskaplig Metod*. 61–61.

⁹⁸ Esaiasson et al., *Metodpraktikan : Konsten Att Studera Samhälle, Individ Och Marknad*. 24–25.

4 Analys

I följande kapitel presenteras initialt en sammanfattning av Falklandskriget. Därefter analyseras de två valda händelserna utifrån det tidigare presenterade analysverktyget. Kapitlet avslutas med att presentera en sammanställning av analysen.

4.1 Sammanfattning av Falklandskriget

En av de bakomliggande faktorerna till varför kriget bröt ut var att Argentinas militärjunta antog att Storbritannien tröttnat på kolonin utanför Argentina. Anledningarna var flera, bland annat nekades öborna brittiskt medborgarskap och fartyget *HMS Endurance* skulle dras tillbaka till Storbritannien. Ett återtagande av öarna skulle, enligt militärjuntan, innebära en enad nation.⁹⁹ Den 19 mars 1982 landsteg de första argentinska soldaterna vid Leith och hissade egen flagga, vilket var en del i den argentinska invasionsplanen.¹⁰⁰ Det innebar en motreaktion från Storbritannien som valde att återsända *HMS Endurance* till Sydgeorgien den 21 mars 1982.¹⁰¹ Den 29 mars sände Storbritannien iväg den första ubåten mot Falklandsöarna.¹⁰² Den andra april fortsatte Argentina genomförandet av invasionen och trupper landsteg på Sydgeorgien. Militärjuntans förväntningar om att Storbritannien skulle förbli passiva inför invasionen resulterade istället i att Storbritannien sände en stor militär styrka för att försvara Falklandsöarna.¹⁰³ Falklandskriget var därmed ett faktum. Både Argentina och Storbritannien led flertalet förluster under kriget. Det var den fjärde maj som jagaren *HMS Sheffield* och den 25 maj som containerfartyget *Atlantic Conveyor* träffades av argentinska Exocet-robotar och förlorades.¹⁰⁴ Nedan redovisas analysen av de respektive insatserna utifrån det tidigare presenterade analysverktyget.

4.2 *HMS Sheffield*

4.2.1 Koncentrerad styrka

Den argentinska insatsen genomfördes med två *Super Etendard* flygplan. De två flygplanen genomförde hela insatsen tillsammans i rote och var på ett synligt avstånd från varandra.¹⁰⁵ Det

⁹⁹ Hastings, *Slaget Om Falklandsöarna*. 67.

¹⁰⁰ Ibid. 75.

¹⁰¹ Middlebrook, *The Fight for the "Malvinas": The Argentine Forces in the Falklands War*. 10.

¹⁰² Hastings, *Slaget Om Falklandsöarna*. 82.

¹⁰³ Middlebrook, *The Fight for the "Malvinas": The Argentine Forces in the Falklands War*. 47.

¹⁰⁴ Rivas, *Wings of the Malvinas: The Argentine Air War over the Falklands*. 243, 245.

¹⁰⁵ Middlebrook, *The Fight for the "Malvinas": The Argentine Forces in the Falklands War*. 123–124.

innebär att Argentina koncentrerade den styrka som skulle genomföra insatsen även om det bara var en formation om två flygplan som genomfördes enligt rutin.

4.2.2 Kunskap om avgörande punkt

I det material som studerats finns det ingenting som indikerar att Argentina valt att genomföra insatsen mot en specifik punkt, varken i tid eller rum som skulle kunna vara avgörande. Utan insatsen genomfördes efter underrättelser från signalspaningsflygplanet *Neptune*, vilket beskrivs nedan. Det resulterar i att den mellanliggande variabeln inte kan återfinnas.

4.2.3 Splittra motståndaren

Under insatsen genomfördes inga försök att splittra motståndaren i och med att piloterna från uppdragets början visste vilka mål de skulle fokusera på. Britterna hade formerat sig i enlighet med en luftförsvarsgruppering.¹⁰⁶ Grupperingen innebar att ett fjärrskydd om tre enheter användes för att skydda hangarfartyget *HMS Hermes*, vilket var ett av britternas viktigaste fartyg.¹⁰⁷ Det är inte en aktiv splittring av den argentinska insatsen men för britterna var det nödvändigt att formera sig på detta sätt för att kunna möta det eventuella lufthotet. Det innebär att det hot som det argentinska flygvapnet utgjorde för britterna var betydande för insatsen. Även om britterna formerade sig på detta sätt var det inget i Argentinas agerande under anfallet som fick dem att ändra formeringen. Således kan en splittring av motståndaren inte anses vara en förklaring till Argentinas taktiska framgång.

4.2.4 Kraftsamla vapenverkan

Piloterna som genomförde insatsen fick två radarekon bredvid varandra. Den initiala planen vara att piloterna skulle avfyra varsin Exocet-robot mot respektive mål. Vid ett senare radar-svep fick en av piloterna endast upp ett starkt radarmåleko och den andra hade fortfarande två. Bedacarratz, chef för insatsen och en av piloterna, beslutade att genomföra insatsen mot det starka målet till höger med de båda robotarna. Beslutet baserades på att det var större chans att träffa det större ekot. Piloterna avfytrade inte robotarna samtidigt utan inväntade varandra för att robotarna istället skulle förflytta sig parallellt och därmed träffa målet samtidigt.¹⁰⁸ Genom

¹⁰⁶ Woodward, *One Hundred Days : The Memoirs of the Falklands Battle Group Commander*. 3.

¹⁰⁷ Ibid. 6–7.

¹⁰⁸ Middlebrook, *The Fight for the "Malvinas" : The Argentine Forces in the Falklands War*. 123–124.

att välja det högra målet genomfördes insatsen mot den ena kanten och inte mot den centrala delen av britternas styrka.¹⁰⁹ Att kraftsamla vapenverkan kan vara ett av de avgörande besluten som piloterna fattade. Genom att insätta vapen med tid i mål samtidigt ökade chanserna för träff och att det skulle ge effekt. Hade de följt ursprungsplanen och valt olika mål hade resultatet troligtvis inte blivit lika lyckat. Den kraftsamlade vapenverkan är därmed en förklaring till att den argentinska insatsen lyckades.

4.2.5 Underrättelser

Under morgonen samma dag som *HMS Sheffield* blev träffad genomförde det argentinska signalspaningsflygplanet *Neptune* ett flygföretag i syfte att inhämta underrättelser om brittiska enheter. Det underlag som inhämtades skickades för vidare analys och låg till grund för utsändningen av två flygplan av typen *Super Etendard* med varsin Exocet-robot ombord.¹¹⁰ Innan piloterna genomförde vapeninsatsen var information om hur britterna formerade sig viktigt. När de närmade sig styrkan genomförde de ett radarsvep och de fick upp ett starkt radareko, detsamma som *Neptune* identifierat tidigare, men även ett mindre.¹¹¹ De hade även underrättelser om hur ett anfall skulle genomföras med hänsyn till britternas vapensystem.¹¹² För att möjliggöra en vapeninsats var underrättelser om var och hur britterna var formerade och beväpnade nödvändig. Således är underrättelser en av förklaringarna till att insatsen lyckades.

4.2.6 Sekretess

Från det att *Neptune* upptäckte radarekon tills insatsen påbörjades tog det knappt två timmar.¹¹³ Genom att insatsen skedde i nära anslutning till upptäckten minimeras risken att motståndaren får reda på planen. Det finns inga dokument som beskriver vilka övriga åtgärder som vidtogs för att hålla planen hemlig om insatsen hemlig från Argentinas håll. Argentina hade däremot lyckats hemlighålla den egna förmågan om att Exocet-robotarna var operativa, något Storbritannien inte var medvetna om.¹¹⁴ Woodward skriver själv att britterna hade dåliga underrättelser om Argentinas enheter den morgon som anfallet genomfördes.¹¹⁵ Även om inga specifika

¹⁰⁹ Rivas, *Wings of the Malvinas : The Argentine Air War over the Falklands*. 243.

¹¹⁰ Ibid. 243.

¹¹¹ Middlebrook, *The Fight for the "Malvinas" : The Argentine Forces in the Falklands War*. 123–124.

¹¹² Woodward, *One Hundred Days : The Memoirs of the Falklands Battle Group Commander*. 241.

¹¹³ Middlebrook, *The Fight for the "Malvinas" : The Argentine Forces in the Falklands War*. 123–124.

¹¹⁴ Woodward, *One Hundred Days : The Memoirs of the Falklands Battle Group Commander*. 3.

¹¹⁵ Ibid. 3.

åtgärder genomfördes förutom att agera snabbt upprätthöll Argentina en tillräckligt hög sekretess som innebar att motståndaren inte visste om deras intentioner.

4.2.7 Rörelse

Vid inflygningen mot fartygen var framgångsfaktorerna enligt piloterna att flyga snabbt, på låg höjd och direkt efter vapeninsatsen gira undan, något piloterna övat på. För att inte upptäckas av britternas radar var taktiska manövrar viktiga. Piloterna flög därför på olika höjder och valde att sända med radarn på hög höjd för att därefter gå ner på låg höjd igen för att inte bli upptäckta.¹¹⁶ Hastighet och manövrar var därför en viktig del i att inte bli upptäckt och utnyttjades av piloterna i stor utsträckning.

4.2.8 Originalitet

Insatsen genomfördes enligt piloterna, på det sätt som de övat på.¹¹⁷ Det var även det tillvägagångssätt som britterna förväntade sig att ett genomförande skulle ske.¹¹⁸ Genomförandet var därmed inte originellt på ett taktiskt plan. Tekniskt sett var användandet av Exocet-robotarna originellt med anledning av att systemet var nytt.¹¹⁹ Argentina hade på enbart femton dagar fått systemet med Exocet-robotar och flygplanstypen *Super Etendard* operativt till den 15 april.¹²⁰ Däremot hade Storbritannien via Frankrike fått tillgång till tekniska specifikationer om robotarna vilket innebär att britterna haft tillgång till viktig teknisk information.¹²¹ Trots detta är användandet av robotarna originellt då ny teknik användes vid insatsen.

4.3 *Atlantic Conveyor*

4.3.1 *Koncentrerad styrka*

Under insatsen var det, liksom insatsen mot *HMS Sheffield* endast två flygplan som samordnat genomförde uppdraget. De två flygplanen flög även denna gång i rote och hade visuell kontakt med varandra under hela insatsen.¹²² Den styrka Argentina valde att genomföra insatsen med var därmed koncentrerad.

¹¹⁶ Middlebrook, *The Fight for the "Malvinas": The Argentine Forces in the Falklands War*. 123-124.

¹¹⁷ Ibid. 124.

¹¹⁸ Woodward, *One Hundred Days: The Memoirs of the Falklands Battle Group Commander*. 241.

¹¹⁹ Freedman, *The Official History of the Falklands Campaign. Vol. 2, War and Diplomacy*. 300.

¹²⁰ Rivas, *Wings of the Malvinas: The Argentine Air War over the Falklands*. 242-243.

¹²¹ Freedman, *The Official History of the Falklands Campaign. Vol. 2, War and Diplomacy*. 71-72.

¹²² Rivas, *Wings of the Malvinas: The Argentine Air War over the Falklands*. 245.

4.3.2 Kunskap om avgörande punkt

Inför insatsen var målet att försöka träffa något av de brittiska hangarfartygen vilka ansågs vara de viktigaste fartygen och som de övriga enheterna i den brittiska styrkan försvarade. Därmed kan de anses vara en avgörande punkt som Argentina ville slå mot men som misslyckades och robotarna träffade *Atlantic Conveyor* istället.¹²³ *Atlantic Conveyor* var en stor förlust för britterna med anledning av att fartyget hade stora mängder av förnödenheter och utrustning som skulle nyttjas senare vid byggnationen av en landningsbana.¹²⁴ Denna information fanns däremot inte hos Argentina inför insatsen vilket innebär att det enbart blev en överraskande positiv effekt av insatsen och således inte en variabel som kan förklara framgången.

4.3.3 Splittra motståndaren

Utifrån det studerade materialet finns det inga indikatorer på att Argentina försökte splittra de brittiska enheterna. Den mellanliggande variabeln om att splittra motståndaren återfinns därmed inte i det undersökta materialet.

4.3.4 Kraftsamla vapenverkan

Inför genomförandet av denna insats hade Argentina endast tre Exocet-robotar kvar, två av dem var ombord på de flygplan som genomförde insatsen.¹²⁵ Vid insatsen avfyrade piloterna de båda robotarna samtidigt mot det största ekot som presenterades på radarbilden.¹²⁶ Även om de brittiska enheterna lyckades störa robotarna med sina motmedelsattacker fick de båda robotarna kontakt med ett ensamt eko. Det var *Atlantic Conveyor* som inte hade någon förmåga till egenskydd, till skillnad från de övriga enheterna i den brittiska styrkan och träffades på styrbordssidan.¹²⁷ Den argentinska insatsen genomfördes med en kraftsamlad vapenverkan, vilket resulterade i en träff även om det inte var mot det tänkta fartyget. Det innebar ändå att Argentina uppnådde en taktisk framgång i och med att den brittiska enheten innehöll en värdefull last.

¹²³ Middlebrook, *The Fight for the "Malvinas": The Argentine Forces in the Falklands War*. 174.

¹²⁴ Woodward, *One Hundred Days: The Memoirs of the Falklands Battle Group Commander*. 415.

¹²⁵ Hastings, *Slaget Om Falklandsöarna*. 284.

¹²⁶ Rivas, *Wings of the Malvinas: The Argentine Air War over the Falklands*. 245.

¹²⁷ Freedman, *The Official History of the Falklands Campaign. Vol. 2, War and Diplomacy*. 482.

4.3.5 Underrättelser

Argentina fick under morgonen underrättelser från de fasta luftövervakarna i Stanley, om var den brittiska huvudstyrkan befann sig. De underrättelserna var anledningen till att två argentinska flygplan fick order om att genomföra uppdraget.¹²⁸ Piloterna sände inledningsvis under insatsen inte med några egna system för att undvika att bli upptäckta vilket resulterade i att de inte hade någon radarbild. När de närmade sig den brittiska styrkan startade de systemen vilket resulterade i radarmålekon och en vapeninsats kunde påbörjas.¹²⁹ Underrättelserna från Stanley i land var grundläggande förutsättningar för att insatsen skulle beordras och påbörjas. De underrättelser som piloterna fick från sina egna system om var de brittiska enheterna befann sig var nödvändiga för att kunna möjliggöra en vapeninsats.

4.3.6 Sekretess

Insatsen påbörjades, precis som vid sänkningen av HMS Sheffield, snarast efter det att de första underrättelserna om motståndaren erhållits. Även om inga specifika åtgärder vidtogs för att bibehålla hög sekretess uppnådde ändå Argentina detta genom att agera i ett tidigt skede.

4.3.7 Rörelse

När piloterna närmade sig den brittiska styrkan flög de på låg höjd och med hög hastighet för att undvika att bli upptäckta av motståndaren. När de närmade sig britterna ytterligare genomförde de ett radarsvep för att få tydliga radarmålekon. Piloterna valde sedan att förbereda en vapeninsats mot det större ekot.¹³⁰ En av de brittiska enheterna upptäckte att ett anfall var på väg och kunde varna resten av styrkan och motmedel insattes.¹³¹ Insatsen mot *Atlantic Conveyor* genomfördes likt den mot *HMS Sheffield* med hög hastighet och på låga höjder för att undvika upptäckt så länge som möjligt.

4.3.8 Originalitet

Insatsens karaktär liknade den mot *HMS Sheffield* avseende såväl taktik som teknik. Argentina hade inte genomfört någon insats med Exocet-robotarna sen sänkningen av *HMS Sheffield*.

¹²⁸ Middlebrook, *The Fight for the "Malvinas": The Argentine Forces in the Falklands War*. 173.

¹²⁹ Rivas, *Wings of the Malvinas: The Argentine Air War over the Falklands*. 245.

¹³⁰ Ibid. 245.

¹³¹ Hastings, *Slaget Om Falklandsöarna*. 285.

Piloterna genomförde insatsen på ett liknande tillvägagångssätt med skillnaden att de valde att flyga norr om den brittiska styrkan och komma in från ett oväntat håll.¹³² Det innebär att den taktik de använde vid insatsen mot *Atlantic Conveyor* hade utvecklats vilket i sin tur innebär att variabeln originalitet existerar även om differensen vid insatsen mot *HMS Sheffield* är liten.

4.4 Sammanställning av analysen

De mellanliggande variablerna som inte identifierats vid Argentinas insatser och sänkningarna av *HMS Sheffield* samt *Atlantic Conveyor* var kunskap om avgörande punkt och splittra motståndaren. De två insatserna mot de brittiska enheterna skedde på liknande sätt, de genomfördes med samma antal enheter, mängden vapen var densamma och de utnyttjade hastighet samt rörelse för att undvika att bli upptäckta. Insatsen mot *HMS Sheffield* var originell då ny teknik användes, däremot förväntade sig britterna att anfallet skulle genomföras på det sätt som Argentina gjorde. Vid insatsen mot *Atlantic Conveyor* visste däremot britterna att Argentinas vapensystem fungerade och en insats med Exocet-robotar var därmed inte en överraskning. Däremot var det taktiska genomförandet inte likt det första då de flög in från ett oväntat håll vilket tyder på att ett originellt tillvägagångssätt. De övriga mellanliggande variablerna identifierades och kan därmed förklara varför det finns ett samband mellan de beroende och oberoende variablerna.

¹³² Woodward, *One Hundred Days : The Memoirs of the Falklands Battle Group Commander*. 418.

5 Avslutning

Detta kapitel besvarar undersökningens frågeställning, därefter sker en diskussion om resultat samt vald metod. Avslutningsvis motiveras undersökningens relevans för yrkesutövning och förslag på vidare forskning.

5.1 Besvarande av frågeställning

Hur kan Argentinas taktiska framgångar under Falklandskriget förklaras utifrån principerna om kraftsamling och överraskning?

Analysen som presenterats ovan visar att Argentinas taktiska framgångar delvis kan förklaras utifrån principen om kraftsamling samt att de kan förklaras utifrån principen om överraskning. Anledningen till att de taktiska framgångarna inte till fullo kan förklaras utifrån principen om kraftsamling beror på att två av de fyra mellanliggande variablerna inte identifierades i det undersökta materialet. De mellanliggande variablerna som existerade ger däremot en djupare förståelse för sambandet mellan kraftsamling och de taktiska framgångarna även om teorin som helhet inte kan förklara det. Däremot kan de taktiska framgångarna förklaras utifrån principen om överraskning då samtliga mellanliggande variabler identifierades. Det innebär att det finns ett djupare samband mellan principen om överraskning och Argentinas taktiska framgångar vilket resulterar i att principen kan förklara framgångarna i de båda händelserna.

5.2 Diskussion

5.2.1 Resultat

Enligt resultatet ovan kan Argentinas taktiska framgångar delvis förklaras utifrån principen om kraftsamling medan principen om överraskning kan förklara dem väl. Resultatet har därmed gett en ökad förståelse för varför Argentina uppnådde taktiska framgångar och de mellanliggande variablerna har gett en ökad förståelse för hur, utifrån ett teoretiskt perspektiv. Därmed är undersökningens syfte, att förklara Argentinas taktiska framgångar utifrån ett teoretiskt perspektiv uppfyllt. Det innebär även att undersökningen har bidragit till att fylla den identifierade forskningsluckan som presenterades i problemformuleringen och djupare kunskaper med en teoretisk anknytning har erhållits. Den existerande forskningen om krigsvetenskap har med

denna uppsats fått ytterligare ett perspektiv på Falklandskriget vilket även har breddat det befintliga forskningsfältet.

Undersökningen syfte har inte varit att titta på sambandet mellan principerna, om den ena principen påverkade den andra. Det innebär eventuellt att en av principerna fått större betydelse vid genomförande av insatserna än den andra, något som inte avspeglas i denna undersökningen. Det kan däremot ha påverkat resultatet. En annan viktig aspekt är de tillfälligheter som kan ha påverkat resultatet. Vid de båda händelserna finns olika tillfälligheter som är specifika för fallet som även om det påverkar resultatet är en faktor som alltid kommer existera och vara beroende av det som studeras.

Resultatet i en teorikonsumerande studie har inte som avsikt att pröva teorins giltighet men kan däremot innebära att tilltron till de givna teorierna som används stärks eller försvagas.¹³³ Utifrån det resultat som presenterats i denna undersökning kan kraftsamling som princip kritiseras då den inte kunde förklara de taktiska framgångarna till fullo. Det innebär att tilltron till principen utifrån denna undersökning försvagas. Principen om överraskning kunde förklara de argentinska framgångarna vilket innebär att denna undersökning bidrar med en ökad tilltro till principen om överraskning.

5.2.2 Teori- och metoddiskussion

Den forskningsstrategi som valts för undersökningen, att konsumera två av krigföringens grundprinciper, motiveras med att de anses svåra att pröva då det finns utrymme att tolka innebörden av respektive princip. Valet att studera två händelser under kriget motiveras av att det ökar möjligheterna till att ge en teoretisk förklaring till de taktiska framgångarna. Däremot kan den externa validiteten inte överföras då det är det specifika fallet, Falklandskriget, som har studerats.

Teoretikernas syn på principerna var stundom svårtolkade. Vissa av dem hade tydligt skrivit ut innebörden medan andra gav utrymme för tolkning, vilket kan ha påverkat undersökningens slutresultat. Genom att bryta ner principerna, de oberoende variablerna till mellanliggande variabler, skapades utrymme för att studera om de kan förklara den beroende variabeln. Valet av de mellanliggande variablerna kan ha påverkat undersökningens resultat samt att enbart de

¹³³ Esaiasson et al., *Metodpraktikan : Konsten Att Studera Samhälle, Individ Och Marknad*. 42–43.

variabler som uttrycktes hos majoriteten av teoretikerna inkluderades i undersökningen. Det innebär att nyanser av teorin inte var representerade. Det är å andra sidan inte syftet med denna undersökning som avser att genomföra undersökningen utifrån principernas djup och inte inkludera en eventuellt historisk förändring.

Den operationalisering som genomfördes och det analysverktyg som togs fram har även det påverkat undersökningens resultat. Valet av att ha öppna frågor i operationaliseringen grundar sig på att skapa möjligheter att förklara hur de identifierats i respektive händelse. Genom att förklara vad som inkluderats ökar transparensen mer än att enbart ge svar på om de finns eller ej. Formuleringen av frågorna har övervägts noggrant för att svaret på respektive fråga ska överensstämma väl med det som ska undersökas. Valet av de mellanliggande variablerna och operationella indikatorerna kan ha påverkat undersökningens resultat vilket å andra sidan är ofrånkomligt vid genomförande av liknande studier.

Datainsamlingen, dokumentär forskning som metod lämpade sig väl för denna undersökning. Vid studerandet av materialet har triangulering nyttjats för att verifiera det som återberättats av händelserna. Detta för att säkerställa att de källkritiska kriterierna om äkthet, samtidighet, oberoende och tendens ska tas i beaktande. Särskilt viktigt har det varit vid studerandet av de personliga berättelserna eller intervjuerna som inkluderats. Att ta hänsyn till kriterierna till fullo är omöjligt men genom att styrka berättelserna med övriga källor har det tagits i beaktande. Att använda ett annat empiriskt material än det som nyttjats i denna undersökning skulle eventuellt resultera i andra slutsatser.

5.3 Relevans för yrkesutövning

Eftersom Falklandskriget är ett av de mer moderna marina sjöslagen finns det anledningar till att studera det utifrån ett krigsvetenskapligt perspektiv vilket presenterades i problemformuleringen för denna uppsats. Genom att studera ett historiskt fall utifrån en teori kan ökad förståelse uppnås för det enskilda fallet, vilket även till viss del, kan förutsäga hur framtida utveckling av krig och krigföring kan se ut. De insatser som studerats i denna undersökning genomfördes med ett nytt vapensystem som än i dag är aktuellt. För en marinofficer är det relevant att studera ett av de senaste moderna sjöslagen för att erhålla viktiga taktiska lärdomar om hur framgång uppnås, men även hur man möter ett eventuellt robothot. Som officer i Sverige, som

har en relativt liten marin,¹³⁴ ställs det höga krav på att utnyttja de befintliga resurserna på ett effektivt sätt för att kunna vara ett hot mot en potentiell motståndare. Utifrån det resultat som presenterats i denna undersökning är principen om kraftsamling en teori som kan ifrågasättas, vilket skulle kunna vara ett positivt resultat för en liten marin som Sverige. Det leder till möjligheter att fokusera på andra relevanta principer än kraftsamling.

5.4 Vidare forskning

Utifrån det resultatet som presenterats ovan hade en teorikonsumerande undersökning av andra teorier kunnat genomföras för att ytterligare förklara hur Argentina lyckades nå taktiska framgångar utifrån det specifika fallet. De övriga grundprinciperna skulle kunna användas för att studera om även de kan förklara framgångarna. Utifrån de valda teorierna om kraftsamling och överraskning kan även andra teoretikers syn inkluderas. Exempelvis skulle enbart teoretiker från den marina stridskraften eller luftstridskraften användas alternativt enbart moderna teoretikers syn på principerna för att ge en ytterligare nyanserad bild av teorin.

Andra förslag på vidare forskning är att genomföra andra teorikonsumerande studier utifrån Argentinas perspektiv. Det hade gett en ökad förståelse för andra specifika händelser. Att studera andra händelser i kriget från en operativ eller strategisk nivå utgående från teorier hade medfört ökade insikter om betydelsen av de övriga nivåerna.

¹³⁴ Michael Mulqueen, Deborah Sanders, and Ian Speller, *Small Navies : Strategy and Policy for Small Navies in War and Peace, Strategy and Policy for Small Navies in War and Peace* (Farnham, Surrey, UK: Farnham, Surrey, UK : Ashgate, 2014). 174.

6 Litteratur och referensförteckning

6.1 Artiklar

Corum, James S, Argentine airpower in the Falklands War: An operational view, *Air & Space Power Journal*; Maxwell AFB Vol. 16, Iss. 3, 2002.

Finlan, Alastair, British Special Forces in the Falklands War of 1982, *Small Wars and Insurgencies*, 13:3, 2002, 75-96, DOI: 10.1080/09592310208559198.

Harvard, Jonas. "War and 'World Opinion': Parliamentary Speaking and the Falklands War." *Parliamentary History* 35.1, 2016, 42–53, DOI: 10.1111/1750-0206.12183.

Morgan, John G; Mc Ivor, Anthony D., *Rethinking the principles of war*, United States Naval Institute. Proceedings; Annapolis, Vol. 129, Iss. 10, 2003, 34–38.

Paget, Steven, Under Fire: The Falklands War and the Revival of Naval Gunfire Support. *War in History*, 24(2), 2017, 217–235, DOI: 10.1177/0968344515603744.

Pereyra, Rodolfo, "Clausewitz and the Falkland Islands Air War", *Air & Space Power Journal*, Vol. 20:3, 2006, 111-119.

Prince, Stephen, British command and control in the Falklands Campaign, *Defense & Security Analysis*, 2002, 18:4, 333-349, DOI: 10.1080/1475179022000024466.

Roxana Bellot, Andrea, The Malvinas/Falklands War (1982): Pacific Solutions for an Atlantic Conflict, *Coolabah*, No.10, 2013, 20-30, ISSN 1988-5946, DOI 10.1344/co20131020-30.

6.2 Litteratur

Collins, John M. *Military Strategy: Principles, Practices, and Historical Perspectives*. Vol. 1st ed. Washington, DC: University of Nebraska Press, 2002.

Denscombe, Martyn, *Forskningshandboken: för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*, 3., rev. och uppdaterade uppl., Studentlitteratur, Lund, 2016.

Ekengren, Ann-Marie & Hinnfors, Jonas, *Uppsatshandbok: [hur du lyckas med din uppsats]*, 2., [rev.] uppl., Studentlitteratur, Lund, 2012.

Esaiasson, Peter, m.fl., *Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad*, Femte upplagan, Wolters Kluwer, Stockholm, 2017.

Freedman, Lawrence, *The official history of the Falklands campaign. Vol. 2, War and diplomacy*, Frank Cass, London, 2005.

Fuller, J. F. C., *The reformation of war*, Dutton & company, New York, 1923.

Hastings, Max & Jenkins, Simon, *Slaget om Falklandsöarna*, Replik in Sweden AB, Viken, 2005.

Johannessen, Asbjørn & Tufte, Per Arne, ed. Per Arne Tufte and Geije Johansson, *Introduktion till Samhällsvetenskaplig Metod*, 1. uppl. Malmö, Liber, 2003.

Middlebrook, Martin, *The fight for the 'Malvinas': the Argentine forces in the Falklands war*, Viking, London, 1989.

Mulqueen, Michael, Sanders, Deborah and Speller, Ian, *Small Navies : Strategy and Policy for Small Navies in War and Peace / Edited by Michael Mulqueen, Deborah Sanders and Ian Speller, Strategy and Policy for Small Navies in War and Peace*, Farnham, Surrey, UK: Farnham, Surrey, UK : Ashgate, 2014.

Jomini, Antoine-Henri de, *The art of war*, Reformatted ed., Arc Manor, Rockville, MD, 2007.

Paret, Peter, Craig, Gordon Alexander & Gilbert, Felix (red.), *Makers of modern strategy: from Machiavelli to the nuclear age*, Princeton University Press, Princeton, N.J., 1986.

Rivas, Santiago, *Wings of the Malvinas: The Argentine Air War over the Falklands*, Ottringham, Hikoki Publications, 2012.

Sun Zi, *Sun Zis Krigskonst*, 2. uppl. (Stockholm: Stockholm: Operativa institutionen, Försvarshögskolan, 1999.

Widén, Jerker & Ångström, Jan, *Militärteorins grunder*, Försvarsmakten, Stockholm, 2005.

Woodward, Sandy. & Robinson, Patrick, *One hundred days: the memoirs of the Falklands Battle Group Commander*, Fully rev. and updated., HarperCollins, Hammersmith, London, 2003.

6.3 Övriga källor

Furugård, Alf, *Principen om överraskning – en daterat tanke i modern marin krigföring?* Försvarshögskolan, 2017.

Försvarsmakten, *Taktikreglemente för Marinstridskrafterna 2010, TRM 1 (A)*, Stockholm: Försvarsmakten, 2010.

Rehn, Oscar, *Äldre militärteoriens relevans i nutida sjökrigföring – En fallstudie på Falklandskriget 1982*, Försvarshögskolan, 2017.

Söderholm, Jonas, *Falklandskriget: Det moderna sjökriget*, Försvarshögskolan, 2016.